

Kris Defoort: 'Creëren is de reden van mijn bestaan.' ©Brecht Van Maele

PIANIST EN COMONIST KRIS DEFOORT KEERT TERUG NAAR HET PODIUM

‘Het is een half mirakel dat ik nog leef’

Meer dan een jaar heeft Kris Defoort al zijn concerten moeten afzeggen, maar volgende week staat hij er opnieuw. ‘Dat zal emotioneel zijn’, erkent de pianist en componist. ‘De dokters hadden mijn familie bijeengeroepen om te zeggen dat ik het misschien niet zou halen. En zie: ik ben aan mijn derde leven begonnen.’

PETER DE BACKER

Op 10 oktober speelt Kris Defoort met zijn trio de première van *A concert called landscape*, een nieuwe samenwerking met acteur Josse De Pauw. En dat is veel wonderlijker dan het lijkt. De pianist en componist heeft zware

hartproblemen achter de rug en is door het oog van de naald gekropen. ‘Eigenlijk had ik dood moeten zijn’, zegt hij.

Defoort heeft er net enkele uren repetitie én een middagdutje opzitten als we hem spreken in de repetitielokalen van muziektheater LOD, aan de Gentse Bijlokekaai. Af en toe rust nemen deed hij vroeger nooit, maar is nu noodzakelijk. ‘Voor het eerst in mijn leven luister ik naar mijn lichaam.’

In november vorig jaar werd het optreden van Defoort op Jazz Brugge te elfder ure afgelast, en ook alle andere plannen werden uitgesteld. Wat hem dan is overkomen? Defoort: ‘Ik zal het opsommen: ik heb een hartinfarct gehad, daarna een hartstilstand, ben in coma beland en heb tijdens die coma opnieuw een hartinfarct gehad. Dan heb ik een open hartoperatie ondergaan, en twee weken later een tweede. Vier dagen nadien heb ik op de intensive care plots ventriculaire aritmie gehad en hebben ze mij moeten reanimeren. Dat was akelig, want dat heb ik allemaal bij bewustzijn meegemaakt. Met een defibrillator hebben vijf, zes mensen mij in paniek minutenlang gereanimeerd. Een halfuur later gebeurde dat een tweede keer, nog een halfuur later een derde keer. Tot ik bewusteloos was. Daarna ben ik acht uur lang geopereerd. Toen hebben de dokters mijn familie bijeengeroepen: u moet er rekening mee houden dat dit niet meer goedkomt, was de boodschap. En toch is het gelukt. “U wilde echt wel voortleven”, kreeg ik achteraf te horen. “We hebben u wel vijftien minuten lang gereanimeerd en wel dertig shocks gegeven.”’

Het is nauwelijks te vatten dat u dit hebt overleefd.

Kris Defoort: ‘Ik heb enorm veel geluk gehad. Die hartstilstand heb ik thuis in Vorst gekregen, ik kwam net uit bad. Mijn jongste zoon Kaito hoorde mij vallen – een geluk dat hij niet net zijn koptelefoon op had, wat zo vaak het geval is. Hij heeft mij meteen hartmassage gegeven. Mijn oudste zoon Umi kwam erbij, belde de ambulance en kreeg instructies over wat ze met mij moesten doen. Mijn zonen hebben mijn leven gered.’

‘Het is een half mirakel dat ik nog leef. (*lacht*) Maar ik wilde nu eenmaal mijn opera (*The time of our singing*, naar de roman van Richard Powers, red.) afmaken. Voor mij is het duidelijk: mijn lichaam had gezegd: stoppen! Voor mij is dit nu mijn derde leven dat aanbreekt.’

Wat waren uw twee vorige levens dan?

‘Het eerste liep tot mijn dertigste, inclusief enkele jaren in New York. Ik heb er mijn vrouw leren kennen en ben dan naar België teruggekeerd, voor mijn tweede leven. Ik heb twee kinderen gekregen, heb me muzikaal helemaal ontwikkeld, heb opera’s geschreven, aan allerlei jazzprojecten meegewerkt ... En nu begint een nieuw leven, na alles wat ik heb meegemaakt, nu ik zestig word. Ik heb altijd nogal rock-’n-roll geleefd, een beetje roekeloos. Ik stopte nooit. Concerten, tournees, muziektheater, opera’s, lesgeven, de verantwoordelijkheid voor mijn gezin. Ik dronk nogal veel: minstens een fles wijn per avond. Ik rookte ook veel. Nu ben ik verplicht helemaal anders te leven. Voor de allereerste keer in mijn leven luister ik naar mijn lichaam en stel ik limieten. Aan mijzelf, maar ook aan

anderen. Ik luister naar wat ik nodig heb. Roken doe ik niet meer, en ik drink hooguit af en toe nog een glas wijn.'

Hebt u er tijdens uw ziekte rekening mee gehouden dat u misschien wel nooit meer zou kunnen pianospelen of componeren?

'Neen, nooit. Toen ik uit mijn coma ontwaakte, was mijn opera het eerste waaraan ik dacht: hoe zou ik die kunnen afwerken? Ik wilde ook wel veel regelen voor mijn kinderen en zo, maar toch: ik was direct bezig met muziek. Tijdens mijn revalidatie heb ik anderhalve maand aan de kust verbleven, in het Koningin Elisabeth Instituut, in de duinen van Oostduinkerke. Ik had een keyboard meegenomen en werkte ook daar aan mijn opera. Eerst een kwartiertje per dag, dan een halfuurtje, daarna een uurtje. En nu werk ik toch weer twee, drie uur per dag.'

'Creëren is de reden van mijn bestaan. Bij Josse is dat net hetzelfde: hij wordt 67 en stopt ook nooit. Toen ik hem erover aansprak, antwoordde hij: wat moet ik anders doen? Dat begrijp ik helemaal. Het is fantastisch als ik in mijn atelier thuis gewoon dingen zit uit te vinden. Alleen: zo' n grote opera zal ik nooit meer schrijven. *The time of our singing* wordt echt mijn magnum opus. Drie uur opera: het is fantastisch om te maken, maar het geeft veel druk – er zitten tachtig mensen te wachten op mijn werkstuk – en dat wil ik niet meer. Ik zal nog wel muziektheaterstukken maken, maar niet meer zo groots van opzet. Mijn hart werkt intussen weer aan zeventig procent, ik kom van veertig procent. Ik kan daarmee normaal functioneren, maar in overdrive gaan, zoals ik vroeger permanent deed, lukt niet meer.'

© Brecht Van Maele

Uw opera gaat in september volgend jaar in première in de Munt. Geeft die deadline niet te veel stress voor uw hart?

‘Vroeger zou dat wel zo geweest zijn, maar nu bekijk ik alles dag per dag. Het klopt: stress kan veel onheil veroorzaken. Die wijn en dat roken: het was mijn manier om de stress af te weren. Nu draait alles rond mijn fysieke welzijn. Driemaal per week doe ik aan cardiovalidatie, ik doe elke dag ademhalingsoefeningen, ik doe aan stretching, mediteer een halfuur per dag. Componeren is voor mij ook een vorm van mediteren.’

Uw verhaal lijkt sterk op dat van Fred Hersch, de Amerikaanse jazzpianist die lang in coma lag en daarover een boek heeft geschreven.

‘Fred was mijn pianoleraar in New York en is vandaag een goede vriend. Hij had gehoord van mijn situatie en heeft me zijn boek opgestuurd – *Good things happen slowly*. Hij beschrijft wat er allemaal door hem heen ging toen hij na die coma zijn eerste concert gaf. Ik weet dat intussen ook. Vanaf maart had ik op tournee moeten gaan met Josse, met het stuk *De mensheid* van Arnon Grunberg. Ik was overmoedig en dacht dat het wel zou lukken, maar het ging gewoon niet. Christian Mendoza heeft me moeten vervangen. Maar helemaal tegen het eind van die tournee – de laatste twee concerten in Charleroi, begin juni – heb ik toch meegespeeld. Het gaf mij een ongelooflijk gevoel: ik kwam dat podium op en begon te spelen. Niet één seconde heb ik gedacht dat er mij iets zou kunnen overkomen, terwijl ik in die periode thuis nooit zonder gezelschap durfde te gaan wandelen, uit schrik dat ik alleen zou zijn als mijn hart het opnieuw begaf. Dat was een overwinning.’

Hersch zegt dat hij na zijn bijna-doodervaringen beter speelt dan vroeger. Is dat ook bij u het geval?

‘Dat kan ik niet zeggen. Fred schreef een mooie opdracht in zijn boek: “Kris, dit is iets dat je leven verandert, ten goede.” Dat klopt. Het componeren gaat mij nu veel makkelijker af. Ik zet geen barrières meer voor mezelf. Vroeger wilde ik mij altijd bewijzen: het moest complex zijn, het moest dit of dat. Nu aanvaard ik alle muziek die uit mij komt. Ik heb meer vrijheid, ik aanvaard volledig wie ik ben als muzikant en als mens.’

Gaat de première van ‘A concert called landscape’ u geen stress bezorgen?

‘Een beetje, misschien. Maar het zal vooral emotioneel zijn. Die twee keren in Charleroi heb ik hooguit veertig minuten gespeeld. Nu zal het telkens anderhalf uur zijn. Ik moet permanent geconcentreerd blijven. Maar ik heb veel ervaring, natuurlijk. En bij elke voorstelling met deze band (*met Nic Thys op bas en Lander Gyselinck op drums, red.*) spat het plezier ervan af. Dat was zo met *An old monk*, de vorige voorstelling die we met Josse hebben gemaakt, en dat zal nu ook zo zijn.’

Hebt u nooit gedacht: ik heb de voorbije zestig jaar verkeerd geleefd?

‘Neen, ik zou niets willen veranderen. Ik heb me altijd een zondagskind gevoeld, dacht dat ik onsterfelijk was en eeuwig jong. Mentaal voel ik me nog altijd jong en nieuwsgierig, maar roekeloos ben ik niet meer. Ik beleef nu het geluk van gewoon gezond te zijn, van voor mijn lichaam te zorgen. Ik

heb zoveel plezier gehad in het leven –alleen al met *An old monk*, bijvoorbeeld, zijn we overal in de wereld geweest. Zo vaak en intens toeren zit er waarschijnlijk niet meer in. En toch weet ik: mijn eerste en tweede leven waren fantastisch, het derde zal dat ook zijn.'

'**A concert called landscape**' van Josse De Pauw met het Kris Defoort trio gaat op 10/10 in première in Gent (NTGent) en is de dag nadien op dezelfde plek te zien. Daarna op tournee. Meer info: www.lod.be